

Handläggare
Anders Hedlund
08-508 262 90

Strategi för julbelysning i Stockholm City 2017-2019

Sammanfattning

Satsningen på julbelysningen i Stockholm City har varit ett framgångsrikt samverkansprojekt mellan staden och fastighetsägarna i city. Detta visar återkommande undersökningar där nästan 90% av de intervjuade anser att julbelysningen är attraktiv/mycket attraktiv och ca 70% kan tänka sig att rekommendera ett besök i Stockholm City för att titta på julbelysningen.

Visionen med projektet är att Stockholm ska vara Skandinavien bästa juldestination och att Stockholms varumärke ska stärkas, både nationellt och internationellt. Projektets ambition är att julbelysningen, under den mörka delen av året, ger staden en attraktiv livsmiljö och att den bidrar till Stockholms utveckling. Detta kan medverka till att Stockholm blir en miljonstad år 2020. Sedan starten 2011, då det var installationer på 30 stycken gator/platser/torg har installationerna, tack vare sponsorinsatser och kompletterande investeringar av fastighetsägare, utökats till 35 stycken. Projektets idé är att fortsättningsvis befästa och förtydliga konceptet och arbeta med att få en mer sammanhållen upplevelse av juldekorationerna och gator och platser.

Bakgrund

För perioden 2014-2016 finns, och för perioden 2011-2013 fanns, ett avtal mellan Stockholms stad, Trafikkontoret, och City i Samverkan, CiS, att i form av ett samverkansprojekt driva och utveckla julbelysningen i Stockholm City. Julbelysningen samfinansieras mellan staden och fastighetsägarna enligt 50/50-modellen, genom CiS, och avgränsas därmed också av CiS definierade område i city. Projektet #Stockholmsjul ägs och drivs av CiS som också har det juridiska ansvaret.

Bakgrunden till avtalen var att juldekorationer i city hade präglats av att det var få dekorationer utan inbördes sammanhang samt återkommande svårigheter att finansiera dekorationerna. Detta

ledde ofta till akutinsatser för att rädda installationerna. Stockholm sågs då som en oattraktiv juldestination.

Målsättning med projektet är att Stockholm ska vara Skandinaviens bästa juldestination och benämns och marknadsförs som #Stockholmsjul.

Projektet har varit framgångsrikt vilket bekräftas av intervjuundersökningar som gjorts i samband med julperioderna 2012-2015. Av 600 årligen intervjuade besökare i city anser ca 90% att julbelysningen upplevs som attraktiv eller mycket attraktiv. För ca 40% har julbelysningen betydelse vid val av handelsplats och ca 70% kan tänka sig att rekommendera ett besök i Stockholm City för att titta på julbelysningen.

Projektet har fått uppmärksamhet av internationell press, speciellt från de nordiska grannländerna, men har även bl.a. omnämnts i radioprogram från BBC, där mångfalden av det varmvita ljuset och frånvaron av färgat ljus sågs som en framgångsfaktor.

Projektet har från starten 2011 omfattat 30 stycken gator/platser/torg, för att under julen 2015 bli 35 stycken. Detta tack vare sponsorinsatser samt fastighetsägare som har valt att göra kompletterande investeringar för att ansluta sig till #Stockholmsjul så att juldekorationer finns ”på min gata”.

Projektets idé är att fortsättningsvis befästa och förtydliga konceptet och arbeta med att få en mer sammanhållen upplevelse av juldekorationerna och gator och platser. Målet är att juldekorationerna ska ge positiva associationer och en tryggare, trevligare citykärna för verksamma, boende och besökare. Stockholms varumärke ska stärkas, både nationellt och internationellt och sammantaget ska detta bidra till en ökad handel, hotellbeläggning och ökat antal besökare till Stockholm under den normalt svagast perioden för besöksnäringen.

Sponsorer som har bidragit med medel, materiel eller reklamutrymme har under perioden varit; Fortum, MK Illumination och Lugna Favoriter. För sponsorer gäller att reklambudskap inte ska förekomma i samband med juldekorationerna. De får däremot använda #Stockholmsjul i de budskap de själva tar fram.

Projektet avser att lyfta fram de aktörer och partners som möjliggör satsningen på julbelysning i Stockholm City genom att använda ytor där staden själv har rådighet.

Då julen står för vänlighet, omtanke, medmänsklighet, har ”Stockholm värmer” utvecklats till att bli en plattform där projektet erbjuder välgörenhetsorganisationer att bedriva sin egen verksamhet.

Ledning och utveckling av ”Stockholm värmer” har under föregående julperioder varit tidskrävande och utfallet av insatser har varit lågt. Inbjudna organisationer har upplevt utmaningar att närvara, både i samband med invigning och under den övriga julperioden.

Det har också varit en utmaning för projektet att under perioden uppnå målsättningen med att ”skapa förutsättningar för upplevelser genom fler evenemang”. Intervjuundersökningarna har visat att ”musik och underhållning” kan, näst efter mer julbelysning, ge en ännu bättre julstämning i Stockholm City i framtiden.

Med detta som bakgrund bör stadens ambition med fler evenemang kvarstå.

Projektet anser att kulturförvaltningen är bäst lämpad att skapa förutsättningar för evenemang med kulturell inriktning. Särskilda insatser måste i så fall göras där separat finansiering krävs.

För att få tillräckligt med resurser för huvuduppdraget, det vill säga smycka Stockholm med julbelysning juletid, avser projektet att fokusera på detta under kommande period. Därmed avsätts mindre tid för Stockholm värmer och evenemang.

Stockholms City kommer över tiden att vara en naturlig mötesplats och projektet kan bidra till att stärka Stockholms ambition som promenadstad och målsättningen att bli en miljonstad år 2020.

Projektets ambition är att julbelysningen fortsättningsvis ger staden en attraktiv livsmiljö och att den bidrar till Stockholms utveckling.

Projektet lyfter fram att julbelysningen ska både vara energieffektiv och ha möjlighet till att återvinnas och återanvändas. Ur hållbarhetsaspekt bidrar detta till en god miljö och utöver det en långsiktighet för designkonceptet.

Julbelysningen är klimatsmart, den ger en vacker, trygg, levande och säkrare stadsmiljö under den mörka tiden av året, och den möter ett behov från invånare, företag och besökare i staden.

Förhållnings- och arbetssätt

Stockholms stad genom trafikkontoret upplåter montageplats och ger tillstånd för arbetet med juldekorationen av Stockholm City samt bidrar med det övergripande perspektivet.

Stockholms stad och fastighetsägarna i city investerar i projektet genom City i Samverkan där 50/50-modellen tillämpas. City i Samverkan är projektägare och är ytterst ansvarig för projektet.

CiS projektgrupp håller i bl.a. avtalsfrågor, budget och kontakter med fastighetsägare, tillståndsfrågor, marknadsföring, sponsorer och underhåll/felanmälan av julbelysning i city.

Projektledning består av belysningsstrateg (trafikkontoret), projektansvarig och projektledare (City i Samverkan).

En styrgrupp på trafikkontoret bestående av avdelningsansvariga (eller av denne utsedd person) informeras om upplägg och aktiviteter inför varje år.

Styrgruppen ingår tillsammans med projektledningen samt fastighetsägarrepresentanter i en referensgrupp för kommande projektperiod, där projektledningen har slutgiltig beslutsrätt och mandat för utformning och omfattning.

Trafikkontorets projektgrupp består av projektledare från anläggningsavdelningen, belysningsstrateg, kommunikatör, tillståndsavdelningen och markupplåtare. Ett nära samarbete pågår med Stockholm Business Region / Visit Stockholm som producerar egen och sprider projektets information kring #Stockholmsjul.

Projektperiod

1 mars 2017 till 28 februari 2020.

#Stockholmsjul

Konceptet #Stockholmsjul ägs av CiS och bygger på att dekorera citykärnan under den mörka årstiden.

Detta ska ge ökad trivsel och upplevd trygghet vilket förstärker upplevelsen och attraktionen till citykärnan. Fler besökare till Stockholm City under julen bidrar positivt till omsättningen i handeln, hotell- och restaurangnäringen samt kulturen. Genom #Stockholmsjul gör vi den svenska julen tillgänglig i stadsmiljön för stockholmare och besökare.

Projektet bidrar till att Stockholm City aktiveras under den mörka årstiden med traditionell julstämning.

Mission

- Skapa en så attraktiv julstämning att boende, verksamma och besökare rekommenderar andra ett besök för att uppleva Stockholm City under julen

Vision

- Stockholm ska vara Skandinaviens bästa juldestination

Mål

- Stärka varumärket ”Stockholm” nationellt och internationellt
- Öka antalet besök till Stockholm
- Öka omsättningen för cityhandeln
- Öka beläggningen på hotellen
- Skapa positiva associationer med ljus som ger en tryggare och trevligare citykärna

Själen för #Stockholmsjul visar vad konceptet står för och ska vara:

Rationellt

Skandinavisk design – Trygghet - Miljövänligt

Image

Tradition – Glädje – Värme

Emotionellt

Inspiration – Festligt - Kärleksfullt

Övergripande koncept

Konceptet för #Stockholmsjul utgår från den svenska traditionen med symboler, färgskala och upplevd miljö. En modern jul med tradition.

Dekorationernas uttryck kan förstärkas och/eller anpassas lokalt för att spegla stadens varierande karaktär. Juldekorationerna ses som säsongsbelysning i stadsbilden under den mörka årstiden.

Koncept och materiel

- Design av koncept med julbelysning som bygger på den traditionella skandinaviska julen och själen för #Stockholmsjul.
- I den visuella upplevelsen av konceptet ska det i designen finnas en tydlig röd tråd. Dekorationer för de olika gatorna/platserna ska vara väl sammanhållna utifrån karaktärsbeskrivningarna som redovisas i detta underlag.
- När besökare, verksamma och boende går ljuspromenad ska den ge en variationsrik men sammanhållen upplevelse av de olika dekorationerna och stadsuttrycken.
- Skapa storytelling alternativt storydoing och beskriva tanken och budskapen bakom installationerna. Detta ska kunna kommuniceras till och upplevas av våra besökare för att bättre förstå den svenska julen.
- Ljussättning av entréer, gator, platser och torg enligt förteckning.
- Målsättningen är förändring och förnyelse av dekorationer på strategiska platser årligen. Förändringarna kopplas i första hand till den årliga upptändningen av #Stockholmsjul.
- Från tidigare projekt (#Stockholmsjul 2014-2016) används dekorationer i den omfattningen som är möjlig och känns nödvändig för att möjliggöra en variation av dekoration över tiden.
- Internationella samarbetsformer och utbyte med andra stora städer med julbelysning för utveckling av konceptet #Stockholmsjul eftersträvas.
- Juldekorationer, antal/platser, kan utökas om medel från fastighetsägare eller sponsorer tillförs projektet.

Montageperiod och tändning

- Montage av julbelysningen påbörjas årligen 15 oktober.
- Upptändning av julbelysningen sker vanligen helgen innan 1:a advent.

- Nedtagning av julbelysningen påbörjas vanligtvis efter tjugondagknut för att vara avslutat senast 7 februari. Under demonteringsperioden hålls kvarvarande belysning tänd kvälls-/nattetid, men som längst t.o.m. 31 januari.

Visuell upplevelse och färgskala

Den traditionella skandinaviska julen ger känslan av värme, tradition och glädje. Besökaren blir inspirerad och får kärleksfulla och festliga intryck som är noga planerade och sammanhållna. Allt ljus skapar även en ökad trygghetskänsla och bidrar till att man vill spendera mer tid i staden.

- Vitt ljus i tonerna; neutralvitt och glödljuslikt
- Dekorationer skall i huvudsak innehålla färgskalorna; rött, vitt, brunt, guld, silver, grönt samt transparent/is/glas.
- Vid behov kan färgat ljus ingå i dekorationen för att tydliggöra dekorationer nattetid och skapa bättre kvällseffekt.
- Dageffekten är lika viktig som natteffekten. I samband med motiv undviks ramar.

Julbelysning i träd

Trädbelysning har en viktig roll i projektet men då kvalitetskraven vid montage av belysning/juldekorationer i träd är höga ska följande beaktas.

- Träd som dekoreras ska besiktigas av stadens arborist före och efter hela avtalsperioden, vilket ska redovisas och ingår i julbelysningsleverantörens åtagande.
- Eventuella skador blir föremål för ersättningsanspråk gentemot leverantör enligt Stockholms stads vitesmodell.

Klimat och miljö

Leverantörens klimat och miljöåtagande ska redovisas

- Produkterna skall uppfylla de rådande europeiska standarderna och certifieringar, gällande kvalitet, teknik och miljö, vilket skall redovisas.
- Produkternas miljöpåverkan, hur de har producerats och kan återvinnas, ska redovisas.
- Miljö innebär också att produkterna ska vara energieffektiva, t.ex. LED, och leverantören ska ta hänsyn till miljön i sitt dagliga arbete.
- Leverantören skall redovisa installerad effekt för respektive gata/plats samt en summering för all belysning. Total energiförbrukning och uppskattad kostnad för att driva all belysning skall även redovisas.

FÖRTECKNING OCH PRIORITERING AV GATOR, TORG OCH PLATSER FÖR PROJEKTET

Prioriteringsordning för områdena

1. Högklassigt utförande med hög wow-faktor
2. Uttrycksfull utformning och/eller masseffekt
3. Enklare utformning och/eller färre dekorationer

A. Välkomnande platser

A1. Tegelbacken – 2.

En trafikerat plats i närhet till vatten som är synlig när man som besökare/turist anländer till Stockholm. Här är det lämpligt med julbelysning som överraskar och skapar en vilja att se mer, samtidigt som det känns välkomnande.

A2. Vasaplan – 1.

En central plats som är ett av de första intrycken som besökare får av Stockholm och Sverige. Här får det gärna ge ett pampigt första intryck som både överraskar och skapar nyfikenhet och vilja se mer av staden och julbelysningen.

A3. Norra Bantorget – 3.

Nordvästlig entré till cityområdet som är Stockholms arbetartorg, historiskt. Det är en annars mörk plats under vintertid, som gärna får ha julbelysning som lyser upp platsen och därmed överträffar besökarens förväntningar.

A4. Klarabergsviadukten – 3.

En plats som är trafikerad med både buss, spårvagn och människor i rörelse. För turister är det ett av de första intrycken av Stockholm. Belysningen bör vara sammanhållande och leda besökare ner mot city längs med Klarabergsgatan.

A5. Sveavägen – 2. (Olof Palmes gata till Sergelstorg)

Känslan av en mäktig allé och tydlig riktning mot city.

A6. Nybroplan – 2.

Konst och kultur. Dramaten, skärgården och bryggan mellan nöjesutbudet och rekreationsområdet Djurgården med vattnet i centrum. Skapa känslan av en festkväll på stan och förmedla en klassisk historisk känsla.

A7. Strömkajen – 2.

En av Stockholms många vackra stråk utmed vattnet, ska hänga ihop med intilliggande broar. Båda kajsidorna mot Norrmalm och Gamla stan.

A8. Gustav Adolfs Torg – 1.

Promenadentré mot city, opera, kultur och rojalist. Utblick över stadens vattenrum. Detta är stadens finrum.

B. Gator

B1. Kungsgatan – 1. (Kungsbron – Stureplan)

Stockholms paradgata nummer 1. Ska vara mäktig, imponerande och ge intryck av att vara den stora gatan i huvudstaden.

B2. Klarabergsgatan – 2.

Skapa känslan av storslaget, maffigt och imponera på besökarna. Peka ut vägen, locka besökarna in mot city.

B3. Gamla Brogatan – 2.

Småstadskaraktär i storstan. Små unika butiker blandat med caféer och restauranger.

B4. Mäster Samuelsgatan – 3. (Vasagatan – Norrlandsgatan)

En central gata som under vintertid upplevs något blåsig, kall och mörk. Gatan är tydligt avgränsad och sluttar upp mot Regeringsgatan. Julbelysningen bör vara sammanhållande och ta vara på den sluttande känslan och samtidigt ge en varm känsla, vara intresseväckare och peka ut riktningen för besökarna. Dekorationerna sammanlänkar Biblioteksstaden med Sergelområdet där Moodgallerian överbryggar områdenas olika karaktär.

B5. Biblioteksstan inkl. tvärgator – 1. (Biblioteksgatan samt del av Smålandsgatan, Mäster Samuelsgatan, Jakobsbergsgatan, Lästmakargatan och Birger Jarlspassagen)

Stark tradition och karaktärsfull äldre arkitektur. Området andas exklusivitet.

B6. Regeringsgatan – 1.

En del av centrum för shopping i Stockholm med stora varuhus.
Modernt område med stark utveckling.

B7. Norrlandsgatan – 2. (Hamngatan – Kungsgatan)

Nytt trendigt område med sport, märkeskläder och design.

B8. Birger Jarlsgatan – 1. (Nybroplan – fram till David Bagares gata)

Stort flöde av gående och trafik, en gata med stark karaktär och många visuella budskap. Skapa inslag som ger intryck av stil och klass.

B9. Hamngatan – 1.

En av stadens mest centralaste platser, med hög puls och shopping.
Skapa känslan av traditionell jul.

B10. Drottninggatan – 1.

Det stora promenad-och shopping stråket i city. Skapa ett välkomnande lugn för besökarna.

B11. Sergelgatan – 1.

Central shoppinggata som ska tillföras värme, glädje och kärlek.

B12. Vasagatan – 2.

En bred, pampig och lång gata. Julbelysningen bör ge en varm och traditionell känsla som håller ihop gatan och förstärker dess kvaliteter. För många resenärer första mötet med Stockholm.

B13. Grev Turegatan – 1.

En central gata med genuin känsla som länkar ihop Norrmalm och Östermalm. Belysningen bör vara traditionell och elegant.

B14. Humlegårdsgatan – 1.

En gata som sammanbinder flera mindre gator och julbelysningen bör gestaltas liknande Grev Turegatans för att hålla samman och binda ihop stråken.

B15. Jakobsbergsgatan – 1. (Regeringsgatan-Norrländsgatan)

Gångata i anslutning till Moodgallerian där en mer okonventionell juldekoration kan locka till besök.

B16. Nybrogatan – 2.

En central gata på Östermalm med butiker och restauranger. Turister besöker Nordiska galleriet och många har intresse för design och kvalitet. Julbelysningen bör vara traditionell och elegant.

C. Torg och Parker**C1. Hötorget – 1.**

En levande, livlig och pampig marknadsplats med Konserthusets maffiga entré och fasad. Den kopplar även ihop Sergelgatan med Kungsgatan. Julbelysning som förstärker Konserthusbyggnaden och samtidigt visuellt sammanbinder Sergelgatan med Kungsgatan är att föredra.

C2. Sergels Torg – 1. (Fontänen/Soltorget/Plattan)

Skapa förundran och imponera på besökarna. Platsen behöver värme och ett lugn, så att besökarna trivs. Spännande design, stilrent, modernt och skandinaviskt.

C3. Kungsträdgården – 2 (Option)

En central och händelserik plats med vackra träd, restauranger och kontinuerliga events. Platsen är stor och julbelysningen bör hålla ihop och rama in platsen med traditionella inslag som ger en varm och välkomnande känsla.

C4. Norrmalms Torg – 2.

Stockholms öppna torg som ger känslan av att man sträcker på sig.
Porten till Bibliotekstan.

C5. Stureplan – 2.

En del av nöjesnavet, entré mot shopping och pulserande nöjesliv.

C6. Brunkebergs Torg – 3.

Locka till besök, skapa intresse och trivsel och en plats för samvaro.
Känslan av trädgårdsservering.

C7. Strömparterren – 1.

Omges av historisk arkitektur, opera, slott och riksdag. Skapa
känslan av en inbjudande samlingsplats för traditionell jul. Platsen
behandlas med värdighet och hänsyn tas till närheten till Kungliga
slottet.

D. Broar**D1. Riksbron, Norrbron och Strömbro – 2.**

Broarna är knytpunkter mellan Gamla stan och Norrmalm med
tradition och historia. Skapa en sober inramning och förstärka det
Kungliga slottets prakt.